

**REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNO IZBORNO POVJERENSTVO
REPUBLIKE HRVATSKE**

**KLASA: 011-02/16-01/03
URBROJ: 507/18-16-1**

Zagreb, 1. prosinca 2016.

MINISTARSTVO UPRAVE
kontakt-uprava@uprava.hr

**ODBOR ZA USTAV, POSLOVNIK I POLITIČKI SUSTAV
HRVATSKOG SABORA**
odbupips@sabor.hr

**ODBOR ZA ZAKONODAVSTVO
HRVATSKOG SABORA**
odbzak@sabor.hr

PREDMET: Prilog raspravi o prijedlozima za unapređenje normativnog okvira za izbor zastupnika u Hrvatski sabor
- dostavlja se -

Poštovani,

Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske (dalje: Državno izborno povjerenstvo), potaknuto raspravom na tematskoj sjednici Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskog sabora „Prijedlozi za unapređenje normativnog okvira za izbor zastupnika u Hrvatski sabor“, održanoj 17. studenog 2016., a na temelju Analize Državnog izbornog povjerenstva provedbe izbora zastupnika u Hrvatski sabor 2016., od 15. studenog 2016., objavljene na web stranici Povjerenstva www.izbori.hr, u nastavku izdvaja konkretne prijedloge odnosno važnije preporuke za poboljšanje Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor (“Narodne novine”, broj 66/15 – pročišćeni tekst i 104/15-Odluka i Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj: U-I-1397/2015 od 24. rujna 2015., dalje: Zakon).

U pripremi i provedbi izbora zastupnika u Hrvatski sabor uočena je podnormiranost odnosno nejasnoća odredbi Zakona, kojima se reguliraju pojedini izborni instituti, kao i neusuglašenost u normiranju pojedinih općih izbornih instituta u raznim izbornim zakonima (predsjednički izbori, lokalni izbori, izbori članova u Europski parlament) zbog čega se javljaju dvojbe u primjeni Zakona.

Kandidiranje

uz članke 19., 20. i 21.

Predlaže se propisati obvezu dostave očitovanja o prihvatanju kandidature za svakog kandidata, koje bi bilo ovjereno pred izbornim povjerenstvom izborne jedinice odnosno javnim bilježnikom (kao u Zakonu o lokalnim izborima).

uz članke 20. i 21.

Predlaže se propisati odredbu za slučaj kada prijedlog stranačke odnosno neovisne liste sadrži više od propisanog broja kandidata (kao u Zakonu o lokalnim izborima).

uz članke 19. i 21.

Predlaže se Zakonom definirati podnositelje neovisne liste odnosno kandidature, primjerice da su to prva tri po redu potpisnika kandidacijske liste odnosno kandidature (kao u Zakonu o lokalnim izborima).

uz članak 22. stavak 2.

Predlaže se Zakonom propisati sadržaj prijedloga lista odnosno kandidatura odnosno uskladiti ga sa sadržajem glasačkog listića.

uz članak 23.

Predlaže se propisati obvezu objave samo zbirnih lista, a ne i svih pravovaljano predloženih kandidacijskih lista, i to na internetskim stranicama Državnog izbornog povjerenstva, u "Narodnim novinama" i na Hrvatskoj radioteleviziji, a ne i u svim dnevnim novinama u Republici Hrvatskoj.

Ispunjavanje sadašnje zakonske obveze objave zbirnih lista i svih pravovaljano predloženih kandidacijskih lista u svim dnevnim novinama u Republici Hrvatskoj predstavlja velik i nepotreban trošak u izbornom postupku (oko 4 milijuna kuna) te bi se predloženim izmjenama zakonskih odredbi postigle značajne uštede.

Također, predlaže se propisati sadržaj zbirne liste u skladu sa istovrsnom odredbom Zakona o izboru članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske, tako da ista sadrži imena i prezimena svih kandidata na listi. Na taj način sadržaj zbirne liste pravovaljanih kandidacijskih lista u cijelosti bi, kao i na ostalim vrstama izbora, odgovarao sadržaju glasačkog listića za izbor zastupnika u Hrvatski sabor u I. do XI. izornoj jedinici.

Izborna promidžba

uz članak 28. i 29.

Predlaže se Zakonom definirati izbornu promidžbu, izborne sudionike i izbornu šutnju (kao u Zakonu o lokalnim izborima).

Predlaže se propisati odgovarajuće prekršajne sankcije za povredu izborne šutnje, (kao u Zakonu o lokalnim izborima i Zakonu o izboru članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske).

U suprotnom izborna šutnja ostaje samo moralna obveza izbornih sudionika, čiju povredu nije moguće sankcionirati pa se postavlja pitanje svrsishodnosti njezina postojanja.

Tijela za provedbu izbora

uz članak 58., 59. i 60.

Predlaže se razmotriti mogućnost smanjenja broja članova izbornih povjerenstava, prvenstveno u odnosu na broj članova u proširenim sastavima.

Postojećim Zakonom propisan je rok za imenovanje članova proširenog sastava, ali ne i za imenovanje članova stalnog sastava, koji su se u praksi imenovali i prije stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora. Kako bi svi članovi izbornog povjerenstva mogli jednako sudjelovati u radu povjerenstva, predlaže se imenovanje članova proširenog sastava istovremeno odnosno u što kraćem vremenu nakon imenovanja članova stalnog sastava izbornog povjerenstva (primjerice Zakonom o lokalnim izborima propisan je rok od 8 dana od stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora).

Nadalje, predlaže se propisati koji je stranački sastav Hrvatskog sabora relevantan za određivanje proširenog sastava izbornih povjerenstava - stranački sastav u trenutku konstituiranja Hrvatskog sabora ili stranački sastav u trenutku raspuštanja Hrvatskoga sabora.

Prilikom imenovanja članova proširenog sastava uočen je problem svrstavanja političkih stranaka u vladajuće odnosno oporbene stranke. Stoga se predlaže da se političkim strankama, koje se u određenom roku ne izjasne o tome pripadaju li oporbenoj ili vladajućoj grupaciji stranaka u Hrvatskom saboru, onemogućiti naknadno predlaganje članova izbornih tijela, odnosno da se propiše obveza Hrvatskom saboru da u roku tri dana od raspisivanja izbora dostavi Državnom izbornom povjerenstvu navedene podatke o tome koje parlamentarne stranke pripadaju vladajućoj, a koje oporbenoj grupaciji.

uz članak 60. stavak 2.

U slučaju određivanja članova proširenog sastava izbornog povjerenstva kockom, predlaže se propisati Zakonom da se isti određuju razmjerno zastupljenosti političkih stranaka u Hrvatskom saboru (kao u Zakonom o lokalnim izborima).

uz članak 69.

Zakonom je potrebno propisati prekluzivne rokove za predlaganje članova i zamjenika članova biračkih odbora i za njihovo imenovanje, tako da od imenovanja biračkih odbora do dana izbora ostane duži vremenski rok od onog koji je propisan postojećim Zakonom, s ciljem efikasnije provedbe edukacija članova biračkih odbora.

Također, pored preporuke stručne spreme za predsjednike i zamjenike predsjednika biračkih odbora, Zakonom se predlaže propisati i preporuku da za predsjednike i zamjenike predsjednika biračkih odbora budu imenovane osobe koje su prošle edukaciju propisanu od strane Državnog izbornog povjerenstva te ostvarile određene rezultate na testiranju u okviru takve edukacije.

Biračka mjesta

uz članak 71.

Zakonom bi trebalo propisati da se biračka mjesta određuju u kratkom vremenskom roku po raspisivanju izbora. U praksi je bilo dobro prihvaćeno da su posebna biračka mjesta za privremeno upisane birače određena odmah po raspisivanju izbora kako bi nadležni uredi državne uprave mogli odmah prilikom privremenog upisa ili izdavanja potvrda za glasovanje izvan mjesta prebivališta obavijestiti birače gdje se posebna biračka mjesta za privremeno upisane birače nalaze.

Budući da se u dosadašnjoj praksi provedbe izbora za zastupnike u Hrvatski sabor na biračka mjesta za birače koji se na dan izbora nalaze u mirovnim operacijama i misijama primjenjivao sustav koji se primjenjuje za biračka mjesta u diplomatsko-konzularnim predstavništvima, trebalo bi unijeti odgovarajuće izmjene u Zakon, jer je riječ o biračkim mjestima izvan Republike Hrvatske, no ne o biračkim mjestima u diplomatsko-konzularnim predstavništvima.

Rezultati izbora

uz članak 92.

Predlaže se Zakonom propisati da se rezultati izbora objavljuju na internet stranici Državnog izbornog povjerenstva i u „Narodnim novinama“.

uz članak 94.

Rezultati koje objavljuje Državno izorno povjerenstvo uvijek su službeni rezultati, neovisno u kojem se dijelu izbornog postupka objavljuju (bilo nakon zatvaranja birališta bilo nakon isteka rokova za zaštitu izbornog prava).

Stoga nije primjerena postojeća zakonska terminologija članka 94. Zakona, te se predlažu odgovarajuće izmjene.

Zaštita izbornog prava

uz članak 98.

Uzimajući u obzir da je na proteklim izborima bilo poteškoća vezanih uz dostavu rješenja o prigovorima, i to u slučajevima kada su prigovori dostavljeni Državnom izbornom povjerenstvu poštom, potrebno je razmotriti mogućnost izmjene rokova i propisati način dostave prigovora i njihove otpreme.

Predlaže se stoga da se Zakonom propiše da prigovori, bez obzira na koji se način dostavljaju Državnom izbornom povjerenstvu (osobno, poštom, elektroničkom poštom) moraju **prispjeti** Državnom izbornom povjerenstvu u roku od 48 sati računajući od dana kada je izvršena radnja na koju je stavljen prigovor.

Također, predlaže se Zakonom propisati i način dostave rješenja o prigovoru podnositelju prigovora, i to tako da se rješenja dostavljaju elektroničkom poštom i objavom na internetskim stranicama Državnog izbornog povjerenstva, s time da se rješenje smatra dostavljenim objavom na internetskim stranicama Državnog izbornog povjerenstva (od kada teče rok za podnošenje žalbe Ustavnom sudu Republike Hrvatske), dok se podnositelja prigovora elektroničkim putem samo obavještava o rješenju o prigovoru. Navedenim bi se ubrzao cjelokupni postupak zaštite izbornog prava te bi se spriječilo odgađanje objave konačnih rezultata izbora.

Vezano uz Prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor, Kluba zastupnika Mosta nezavisnih lista od 14. listopada 2016., Državno izborno povjerenstvo napominje sljedeće:

- ako se usvoji prijedlog izmjene Zakona da birač može izabrati najviše tri kandidata s liste kojima može dati preferirane glasove, Državno izborno povjerenstvo upozorava da je, radi učinkovitosti provedbe izbora, nužno razmotriti i propisati mogućnost različitog tehničkog rješenja i u tom smislu odgovarajuće izmijeniti postojeće vezane odredbe članaka 75., 76., 79. i 79.a Zakona, koje se odnose na način glasovanja, sadržaj glasačkog listića i nevažeće glasačke listiće;

- vezano uz prijedlog da se Zakonom zabrani kandidiranje osobama osuđenim za određena kaznena djela protiv službene dužnosti, Državno izborno povjerenstvo podsjeća da takva kaznena djela moraju zadovoljiti test razmjernosti u odnosu prema legitimnom cilju, koji se nastoji postići izmjenama Zakona.

Zaključno se napominje da navedeni prijedlozi predstavljaju samo dio preporuka za unapređenje izbornog sustava, u dijelu koji se odnosi na izbore zastupnika u Hrvatski sabor. Državno izborno povjerenstvo i ovim putem ističe potrebu unifikacije izbornog zakonodavstva i izrade jedinstvenog izbornog zakona, kojim bi se propisali opći izborni instituti jednaki svim vrstama izbora, od kojih su neki do sada bili propisani samo obvezatnim uputama ili opće prihvaćeni u izbornoj praksi.

S poštovanjem,

PREDSJEDNIK
Branko Hrvatinić, dipl. iur.